

Йордан Радичков
Домашна тетрадка

За лъвовете

Бедната ни земя раждаше само леща и на баща ми му омръзна да сее цял живот леща, да я скубе и да я изсипва после в хамбара, дето проклетата гъгрица цяло лято си точеше зъбите и чакаше да дойде лещата, за да се нахвърля отгоре ѝ и да изяде сърцето. Гъгрицата, милостиви читателю, не е като слона да яде най-напред мандрагора и чак след туй да се възбуди. Тя без всякаква мандрагора си е възбудена и по най-възбуден начин си остри зъбите в свирепо очакване да се появи лещата в хамбара. Баща ми прокле лещата и гъгрицата и каза, че ще почне да сее само лълове. Той докара лълове, изора нивата и почна да я засява. Хората от съседните ниви гледат и не вярват на очите си. Те всички сееха леща и само в нашата нива се мятаха лълове и лягаха в браздите. Баща ми взе грапа, изравни посятото, за да не дойдат птиците и да почнат да кълват лъвовете. Съседите влязоха в нашата нива и казаха на баща ми, че лъвовете ще измрат. За по-голяма убедителност те отидоха да подръпнат опашката на един лъв, щото стърчеше над ораното. Теглиха я, теглиха я и по едно време лъвът като замахна с опашка, та ония се разхвърчаха из въздуха и много време хвърчаха, преди да тупнат на земята. Никой повече не посмя да стъпи в нашата нива. През пролетта ние отидохме да видим как са лъвовете. Те бяха поникнали и цялата нива изглеждаше като лъвска кожа. Нивите на съседите бледи, тук-там стърчат мустаците на лещата, а нашата блести и хвърля лъвски сияния. Като дойде лятото, отидохме да жънеме лъвовете, но какво беше учудването ни, като вместо с лълове нивата беше пълна със зайци.

Майка ми проклена, скубе зайците, а баща ми, ги връзва мрачно на снопове и ги товари в колата. Съседите скубят леща и ще изгинат от смях, като гледат нашите зайци. Есента баща ми умря и тогава аз продължих да сея лълове в нивата и да жъна зайци от нея. Съседите известно време се смяха, че сея лълове, а жъна зайци, но после престанаха да се смеят и взеха да ме гледат накриво. Откъде-накъде, викаха те, ние ще сеем леща, а той ще сее лълове! Той да не би да е по-горе от нас! За да угодя на съседите, се отказах от лъвовете и почнах и аз да сея леща. Тогава те почнаха да се смеят и да говорят зад гърба ми, че не става човек от мене. Баща му, викаха те, сееше лълове, а тоя седнал да сее леща. Тогава разбрах, че не трябва да слушам съседите. Сей лълове, милостиви читателю, та макар и да жънеш зайци! Може би един ден съдбата ще те

възнагради и сред мършавите зайци в твоята нива ще те срещне спокойно лъвът. Бог да те благослови!

За езичника

Това се е случило или в Китай, или в някоя друга страна. Езичникът си живеел в къщата без всякакъв бог, нито икона имало на бога в тая къща, ни нищо. Християните, дето били наоколо, като разбрали това, взели иконата на бога и отишли да правят демонстрации пред къщата на езичника. Те размахвали бога пред очите му, замеряли прозорците с камъни, скандирали и четели цитати от книгите на бога. Езичникът не може да излезе от къщата си, нито може да си гледа работата, нито децата му могат да спят, нито пък жените могат да си покажат носа навън. А християните (или будистите, ако това е било в Китай) все повече се озверяват срещу езичника и на края почнали да си свалят гащите и да показват под прозорците всичките си голотии. Езичникът гледал, гледал и като видял, че няма спасение и че ония ще си показват голотиите до безкрайност, намерил една икона с бога и я окачил на прозореца си. Християните, или будистите, веднага вдигнали гащите си, прибрали си голотиите и изчезнали като дим, милостиви читателю, защото те се изплашили, че от прозореца ще ги види техният бог заедно с всичките им голотии. А езичникът си заживял спокойно и когато отивал в оризищата да работи, забивал на един прът иконата на бога и нито един християнин не хвърлял камък в оризището му. Бог да го закриля!

За алигатора

Историята с алигатора започва с един чадър. Някакъв човек имал голям черен чадър и щом идвал дъжд, човекът излизал навън да разхожда чадъра си под дъжда. Чадърът много обичал дъждовното време, целият изпънат, с лъскави хълбоци и където и да погледнел наоколо, погледът му срещал само чадъри. Това било през дъждовното време. През дъждовното време човекът се привързал много силно към чадъра си, а и чадърът също така се привързал към човека. Добре, ама дъждовното време минало, настъпила суша и човекът почнал да се прави на разсеян, да забравя чадъра си. Чадърът стоял в един ъгъл, линеел все повече и повече и заприличал на бастун. А човекът хич и не го поглеждал и съвсем забравил за тяхната стара привързаност. Един ден, като настъпило пак дъждовното време, човекът се сетил за чадъра си и го потърсил, но в ъгъла нямало нищо. Той излязъл навън, навън се изливал страшен порой, улицата била пълна с вода. Щом стъпил във водата и усетил, че нещо го захапало за крака. Огледал се човекът и видял един алигатор; по-скоро било животно на половината чадър, на половината алигатор. На чадъра като му омръзнало да стои в ъгъла, един ден се измъкнал сам, потърсил вода, намерил я и останал да живее във водата. Докато живял във водата, от омраза към човека чадърът лека-полека почнал да става алигатор и се върнал да отхапе крака на човека. И му отхапал крака. А човекът тръгнал със своята куцота по света и навсякъде разправял как се бил привързал към чадъра си през дъждовното време, как били големи приятели, как после се правел на разсеян, кога настъпила сушата, как чадърът изчезнал, превърнал се в алигатор и му отхапал крака. Който забрави приятеля си по време на суша, бог да му е на помощ!

За къщата

Благословена да бъде къщата на човека! Сума нещо е изпонаписано за къщата и толкова много мисъл е струпана за нея, че се извисява като египетска пирамида до небето. Ако турим още една мисъл върху тая пирамида, нито вие ще я видите отдолу, милостиви читателю, нито пък мисълта, покачена толкова високо, ще може да види милостивия читател ... Къщата на човека живее също тъй, както живее и самият човек, но ако човекът диша през носа си, къщата диша през комина. И точно в тоя комин живее саждата, дето човек се трепа през целия си живот да я изхрани, а ако не му стигне целият живот, оставя тая грижа на децата и на внуците си. И децата, и внуците продължават да хранят саждата, защото всичко, което се внася в една къща, излиза през комина ѝ, а в комина клечи саждата и се угоява. Умни глави вземат тая сажда, правят мастило от нея и с мастилото сядат да описват живота на къщите и на хората, на природата и на животните. Саждата крачи през белите листа и разказва, разказва, защото тя единствена знае всичко за къщата. Ако милостивият читател пита каква е неговата къща, нека погледне в комина си; ако милостивият читател пита какво е неговият живот, нека погледне саждата!

За гъските

През лятото наблюдавах как гъските отиваха на паша. Водеше ги тронав гъсок, доста свиреп и тъй люто съскаше, че кучетата си подвиваха опашките и гледаха да са по-далече от него. Гъските вървяха подире му и си бърбеха някакви свои, чисто гъши работи. Те никъде не се отбиваха по пътя си, а вървяха право през градините, през люцерните, през стърнищата и спираха при снопите, сднати на кръстци. Тогава гъсокът си пооправяше перата, засилваше се и скачаше върху първия кръстец. Гъските веднага го заобикаляха и почваха да му подвикват нещо, като че го ласкаеха и хвалеха. Гъсокът по най-свиреп начин развързваше с човката си първия сноп и го събаряше долу при своето стадо. Стадото веднага се нахвърляше върху житото, като не спираше да ласкае и хвали гъсока, а гъсокът още по-свирепо продължаваше да развързва снопите и да ги събаря при стадото. Тая работа продължаваше, докато всички натъпчеха гушите си. Тогава водачът повеждаше стадото към реката и птиците с весели възгласи се втурваха да плуват. Вода и пера се смесваха и искряха на слънцето. После гъсокът извеждаше стадото на брега, гъските отърсваха водата от себе си, хвъркваха към селото и заливаха всичко със своята гъша миризма. Винаги, когато гледах как гъските съсипват снопите, как плуват весело или как хвърчат из въздуха, съм се питал: защо ние всички мислим, че гъската е глупава? Защото умее да овършее снопите като човек или защото плува като риба, или защото умее да хвърчи като птица? Или защото е гъска?

За витела

Обичам сутрин рано край кладенеца да застана и витела с ръка да завъртя. Цигук-цигук, цигука витела, – цигук-цигук, възето се извива, цигук-цигук, възето се издига и плиска весело вода по дървеното геранило. Върти се, вителю, върти!

Живота цял живот, цигук-цигук, извиваме на витела!

Върти се, вителю,

цигук-цигук!

Живот, навивай се,

цигук-цигук!

Издигай се, ведро,

цигук-цигук,

и плискай весело вода

по дървеното геранило!

Върти се, вителю, върти!

Цигук-цигук! Цигук-цигук

За близнаците

В старите римски бележки от едно пътуване до Италия съм записал, следното: Ако Ромул бозае от Вълчицата, то Рем ходи гладен; ако Ромул стачкува, то Рем става стачкоизменник; ако Ромул се вози в автомобил, Рем е неговият шофьор; Ромул попарва спагетите, за да бъдат изядени от Рем, и ако Рем е лакеят, то Ромул е неговият господар. Отдавна е секнало млякото на Вълчицата и ако Ромул иска да живее, то той трябва да смуче от Рем, а ако Рем иска да не загине, трябва да му върне със същото. Ако Ромул помисли нещо лошо за папата, Рем ще бъде човекът, който ще изтича да каже на папата. Но ако Рем си вземе хубава жена, Ромул ще бъде първият, който ще му свие жената. Тъй си живее Италия още от езически времена! Не завиждайте на Италия!

КРАЙ

© 1980 Йордан Радичков

Източник: <http://bezmonitor.com>
Сканиране и разпознаване: Виктор, 2002

Публикация:

Йордан Радичков, ПЕДЯ ЗЕМЯ, Разкази

Редактор Цветан Николов

Технически редактор Тая Янчева

Коректор Красимира Костова

Дадена за набор на 13. IX. 1979 г.

Формат 32/84/108 Тираж 30 650 екземпляра

Печатни коли 16 Издателски коли 13,44

Подписана за печат на 16. I. 1980 г. Излязла от печат на 28. I. 1980 г. Цена с подвързия
– 1,93 лв. Цена с подвързия – 1,35 лв.

ДП „9 септември“ – София Поръчка 1302

Профиздат 1980

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2359>]